

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ**

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ομιλία της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Όλγας Γεροβασίλη, σε εκδήλωση της Νομαρχιακής Επιτροπής ΣΥΡΙΖΑ Βόρειας Αθήνας με θέμα: «Γυναίκα στον καιρό της κρίσης. Υπάρχει διέξοδος;»

Φίλες και φίλοι,

Νιώθω τιμή και χαρά που μιλώ ανάμεσά σας, γνωρίζοντας πως το ερώτημα της αποψινής βραδιάς έρχεται από πολύ μακριά και παρόλα αυτά πάντα φωλιάζει κάπου δίπλα μας. Γεννιέται μέσα μας και παρόλα αυτά ακούγεται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου.

«Υπάρχει διέξοδος;» αναρωτιέται η μετανάστρια, χτίζοντας μια νέα ζωή. Και το ίδιο αναρωτιέται η εργάτρια που αγωνίζεται με όλες της τις δυνάμεις για ένα καλύτερο μέλλον.

«Υπάρχει διέξοδος;» αναρωτιέται η μητέρα, αντικρίζοντας το παιδί που μόλις έφερε στον κόσμο. Και το ίδιο αναρωτιέται η μητέρα που αποχαιρετά το παιδί της, μεγάλο πια, όταν φεύγει από την οικογενειακή εστία, κάνοντας τα πρώτα ανεξάρτητα βήματά του μακριά της.

«Υπάρχει διέξοδος;» αναρωτιέται η καθηγήτρια που προετοιμάζει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές της να βγουν στην αγορά εργασίας. Και το ίδιο αναρωτιέται η διευθύντρια που υποδέχεται τις νέες και τους νέους αυτούς μέσα από σελίδες βιογραφικών.

«Υπάρχει διέξοδος;» αναρωτιόμαστε όλες.

Και άλλοτε το ερώτημα μένει μέσα μας βουβό, περιμένοντας απάντηση στις μέρες και τα χρόνια που περνούν, και άλλοτε γίνεται κραυγή, απαιτώντας απάντηση εδώ και τώρα.

Όμως, στο ερώτημα της αποψινής βραδιάς έρχεται να προστεθεί η λέξη «κρίση». «Υπάρχει διέξοδος, στον καιρό της κρίσης;» είναι η ακριβής διατύπωσή του ερωτήματος, οδηγώντας μας σε ένα άλλο: Πότε για τις γυναίκες ο καιρός δεν ήταν καιρός της κρίσης;

Ήταν έναν αιώνα πριν, όταν οι «σουφραζέτες» έβγαιναν στους δρόμους της Βρετανίας και της Κεντρικής Ευρώπης υπέρ του δικαιώματος ψήφου, με την ελπίδα πως θα πάψει επιτέλους η διαρκής κρίση που βίωναν στις φάμπρικές που σακάτευαν τη ψυχή και το σώμα τους.

Ήταν έναν αιώνα πριν όταν οι εργάτριες στα εργοστάσια ενδυμάτων της Νέας Υόρκης κέρδιζαν μέσα από μαζικές απεργίες καλύτερους μισθούς και συνθήκες εργασίας.

Και ήταν ακριβώς έναν αιώνα πριν όταν οι γυναίκες της Ρωσίας έβγαιναν στους δρόμους ζητώντας να σταματήσει ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, πυροδοτώντας την επανάσταση που άλλαξε ολόκληρο τον κόσμο.

Σε εκείνες τις διαδηλώσεις, που καθιέρωσαν την 8^η Μαρτίου ως διεθνή ημέρα για τα δικαιώματα των γυναικών, δεν γιορτάστηκε γενικά και αόριστα η γυναικεία φύση, αλλά διεκδικήθηκαν δικαιώματα: το δικαίωμα στην ισότητα, το δικαίωμα στην εργασία, το δικαίωμα στην ψήφο, το δικαίωμα στην ειρήνη.

Το «εδώ και τώρα» εκείνων των γυναικών έγινε η ζωή μας σήμερα.

Αν, λοιπόν, συζητάμε μαζί σ' αυτήν τη «γιορτή» –όπως αποκαλείται– της γυναίκας, είναι γιατί χρειάζεται να θυμόμαστε πως οι γυναίκες βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή κάθε σημαντικού αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Είναι γιατί χρειάζεται να θυμόμαστε πως οι γυναίκες δεν πρέπει να χάνουμε την αισιοδοξία μας, ούτε η αντίσταση έχει ημερομηνία λήξης.

Είναι γιατί δεν αγωνιζόμαστε μόνο για αυτά που διεκδικούμε εδώ και τώρα, αλλά και για τις γυναίκες στο μέλλον που θα ανατρέξουν στο παράδειγμά μας. Λέω, λοιπόν, με

πλήρη επίγνωση ότι η διέξοδος από την κρίση για τις γυναίκες δεν μπορεί να έρθει παρά μόνο μέσα από αγώνες, καθημερινούς και διαχρονικούς.

Φίλες και φίλοι,

Οι αγώνες που δόθηκαν και αυτοί που έπονται δεν είναι εύκολοι και δεν είναι το ίδιο εύκολοι για κάθε μια από εμάς.

Όταν γεννήθηκε η 8^η Μαρτίου σε δρόμους δύσκολους, σκοτεινούς και επικίνδυνους, στο λεξιλόγιο της κοινής γνώμης μπήκε η λέξη «σουφραζέτες», λέξη που επινοήθηκε υποτιμητικά από μια βρετανική εφημερίδα για τα μέλη του κινήματος υπέρ του δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες.

Κι όμως, ετυμολογικά η λέξη προέρχεται από μια λατινική λέξη που σήμαινε «πολιτική στήριξη» και «δικαίωμα στη ψήφο». Αν μη τι άλλο η αρχαιομάθεια ως ίδιον καλής διαγωγής και ανατροφής δεν συγκράτησε τα επιθετικά ένστικτα όσων είδαν στις αγωνίστριες της εποχής μια απειλή για την καθεστηκυία τάξη.

Είμαστε στο 2017 και στις αναπτυγμένες κοινωνίες με την πιο εξελιγμένη τεχνολογία που έχει εφεύρει ο άνθρωπος, με τα πιο εξεζητημένα έργα του Λόγου και της Τέχνης, επιβιώνουν ακόμα τα σεξιστικά στερεότυπα, οι υποτιμητικοί χαρακτηρισμοί, η απαξίωση του γυναικείου έργου, η ανισομερής συμμετοχή των γυναικών στις κρίσιμότερες πολιτικές και επιχειρηματικές αποφάσεις. Επικρατεί ακόμα η αντίληψη πως για να πετύχει μια γυναίκα θα πρέπει να ενδυθεί το ρόλο του άντρα, αφήνοντας τη «γυναίκα» που είναι στο άβατο μιας ιδιωτικής ζωής.

Δεν θα πρέπει να μας προκαλεί εντύπωση αυτή η κατάσταση του κόσμου. Εκτός κι αν πιστέψαμε στο Τέλος της Ιστορίας: το ιδεολόγημα που νόθευσε τους συλλογικούς αγώνες με ατομικιστικά οράματα ανταγωνιστικών σχέσεων, απαξιώνοντας οποιονδήποτε αρθρώνει στον λόγο του το «εμείς» πρώτα από κάθε «εγώ».

Τι κάνουμε, λοιπόν, «εμείς» γι' αυτό; Τι κάνουμε οι γυναίκες από ξεχωριστές θέσεις, όταν ερχόμαστε αντιμέτωπες με έναν κόσμο που μπορεί να ανασύρει από τα λεξικά και την πιο ευγενή λέξη, προκειμένου να απαξιώσει το γυναικείο φύλο; Να δώσουμε αγώνες. Αλλά, τι αγώνες;

Οι γυναίκες σήμερα ζούμε άλλη μια κρίση της ιστορίας, που όχι απλώς δεν τελείωσε, αλλά μοιάζει να επαναλαμβάνεται σαν φάρσα. Οι μεγάλοι πόλεμοι του παρελθόντος αποδεκάτισαν τους άνδρες, στέλνοντας γυναίκες να εργαστούν στις υπηρεσίες υποστήριξης κάθε εμπόλεμου κράτους. Η λήξη εκείνου του πολέμου σηματοδότησε μια πορεία αλλαγών υπέρ του δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες.

Η μεγάλη κρίση της δικής μας εποχής έστειλε πολλούς άνδρες στην ανεργία, αναγκάζοντας περισσότερες γυναίκες να προστρέξουν προς αναπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος, διατηρώντας ταυτόχρονα την ευθύνη της φροντίδας για τα παιδιά και τους ηλικιωμένους κάθε οικογένειας. Μπορεί αυτή η ανάγκη να προκάλεσε αλλαγές σε έμφυλα πρότυπα και συμπεριφορές. Εν τούτοις, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών παραμένει μεγαλύτερο συγκριτικά με αυτό των ανδρών.

Επιπλέον, όπως δείχνουν επίσημα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών, η πρόσβαση των γυναικών στα πολιτικά και οικονομικά κέντρα λήψης αποφάσεων παραμένει μικρή. Και επιδεινώνεται από τη γενικευμένη υποχώρηση των δημοκρατικών αξιών απέναντι στην χρηματοπιστωτική ολιγαρχία. Η μισθολογική υστέρηση των γυναικών έναντι των αντρών για προσφορά εργασίας ίσης αξίας διατηρείται. Η αναλογία των γυναικών άνω των 65 ετών που λαμβάνουν σύνταξη, παραμένει σχεδόν 11 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο χαμηλότερη σε σχέση με τους άνδρες.

Η ενδοοικογενειακή βία έχει αυξηθεί και η εμπορία νεαρών γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση παραμένει μια ανοιχτή πληγή στο σώμα της κοινωνίας.

Η ανάγκη για εργασία των γυναικών στο σπίτι και στην φροντίδα ατόμων του οικογενειακού περιβάλλοντος αυξάνεται, εξαιτίας της υποχώρησης του κοινωνικού κράτους. Η συνολική αξία της άμισθης αυτής εργασίας των γυναικών υπολογίζεται μεταξύ 10% έως 39% του ΑΕΠ, ξεπερνώντας έτσι τους τομείς των κατασκευών, του εμπορίου και των μεταφορών.

Το 73% του παγκόσμιου πληθυσμού με μερική ή μηδενική πρόσβαση στην κοινωνική ασφάλιση είναι γυναίκες. Το ψηφιακό χάσμα ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες αναφορικά με τη χρήση του διαδικτύου κινείται σε διψήφια ποσοστά. Σε 155 από 173 οικονομίες του πλανήτη καταγράφεται τουλάχιστον ένας περιορισμός σε επίπεδο νομοθεσίας εις βάρος της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας.

Τέλος, τα μέτρα λιτότητας, οι δραστικές περικοπές των δημοσίων δαπανών, καθώς και η ιδιωτικοποίηση δημόσιων επιχειρήσεων και κοινωνικών υπηρεσιών έχουν συμβάλει στη συρρίκνωση της απασχόλησης και των απολαβών στο δημόσιο τομέα πολλών χωρών, τομέας στον οποίο παραδοσιακά υπερτερούν οι γυναίκες.

Τα στοιχεία από την Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ με θέμα την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, όπως παρουσιάστηκαν τον περασμένο Δεκέμβριο στη Νέα Υόρκη, δεν είναι ενθαρρυντικά.

Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί, ότι, ανατρέποντας παγιωμένους κανόνες, η κρίση ενός ανδροκρατούμενου κόσμου μάς δίνει την ευκαιρία να διεκδικήσουμε περισσότερο δημόσιο χώρο. Αλλά, ταυτόχρονα η κρίση του ίδιου κόσμου «μας βγάζει τη ψυχή». Κι αν αυτό στην καθημερινή γλώσσα σημαίνει μεταφορικά την «ταλαιπωρία», στην ιστορία αποκτά κυριολεκτικά την έννοια της ήττας.

Γιατί, την ώρα που καλούμαστε να βγούμε μπροστά, είναι ήττα μανάδες να κλείνουν τα σχολεία στα προσφυγόπουλα. Είναι ήττα εργαζόμενες να μην υπερασπίζονται τα εργασιακά δικαιώματα των συναδελφισσών τους. Είναι ήττα νεαρά κορίτσια να πείθονται πως δεν αξίζουν περισσότερα. Και φυσικά είναι ήττα γυναίκες να αποδέχονται και να αναπαράγουν τον βαθιά συντηρητικό λόγο που τις θέλει υποδεέστερες, στο περιθώριο, άλλοτε ως γλάστρες πλούσιων και διασήμων ανδρών και άλλοτε ως μαραμμένα λουλούδια ταπεινωμένων και καταφρονημένων συζύγων.

Οφείλουμε, ιδίως όσες βρισκόμαστε σε θέσεις ευθύνης, να υπενθυμίζουμε διαρκώς ότι οι αγώνες των γυναικών για ίσα δικαιώματα, αξιοπρέπεια και σεβασμό, στη χώρα μας και παντού, περνούν πρωτίστως από το παράδειγμά μας. Όσο κι αν φαίνεται αυτονόητο, δεν είναι.

Επομένως, στο ερώτημα αν υπάρχει διέξοδος, απαντάμε «ναι», απαντάμε «μέσα από αγώνες». Αλλά, μέσα από αγώνες που στέλνουν ξεκάθαρο μήνυμα ότι όσα μας ενώνουν είναι περισσότερα απ' όσα μας χωρίζουν, μέσα από συλλογικές πράξεις που κατοχυρώνουν τα βασικά νομικά και ανθρώπινα δικαιώματα για κάθε γυναίκα, μέσα από την ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση και την εργασία που δίνει δύναμη στις οικογένειές μας, μέσα από την πλήρη συμμετοχή των γυναικών σε όσα τις αφορούν, μέσα από την διαρκή επαγρύπνηση για κάθε γυναίκα και κορίτσι που απειλείται και διαπομπεύεται επειδή είναι γένους θηλυκού.

Αρκούν, όμως, η αγωνιστικότητα, η αισιοδοξία και η πίστη για να βρουν οι γυναίκες διέξοδο σε άλλη μια εποχή κρίσης; Ποια είναι η δική μας παρακαταθήκη στις γυναίκες του μέλλοντος που θα στρέψουν πάνω μας το βλέμμα τους;

Φίλες και φίλοι,

Δεν πρέπει να μιλάμε –και ιδίως εγώ– μόνο ως παρατηρητές της κοινωνίας. Ούτε είμαστε εδώ απλώς για να μεταφέρουμε το μήνυμα των συλλογικών αξιών στις υποθέσεις που μας αφορούν.

Το βάρος της κρίσης και όλων των δύσκολων αποφάσεων που κληθήκαμε να πάρουμε δεν έχει φύγει από πάνω μας. Όμως, δεν έχουμε χάσει τα δημοκρατικά μας αντανakλαστικά, δεν έχουμε σαηνηνευτεί από τις κυβερνητικές μας θέσεις, δεν έχουμε χάσει το ηθικό μας απέναντι στα παιχνίδια εξουσίας εγχώριων και ξένων συστημάτων, δεν υποκύπτουμε στην ιδιώτευση που επιβάλλουν οι νεοσυντηρητικές και νεοφιλελεύθερες επιταγές των καιρών.

Πρόσφατα παρουσιάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων της περιόδου 2016-2020. Πρόκειται για έναν οδικό χάρτη με συγκεκριμένες προτεραιότητες και δράσεις, με τις οποίες επιχειρούμε να αλλάξουμε τα δεδομένα για τις γυναίκες.

Το εθνικό αυτό σχέδιο περιλαμβάνει παρεμβάσεις υπέρ των δικαιωμάτων των γυναικών με έμφαση στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, τις γυναίκες μετανάστριες και τις γυναίκες πρόσφυγες. Εστιάζει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στην οικογένεια και την εργασία. Προγραμματίζει δράσεις για τη στήριξη της απασχόλησης των γυναικών και την προώθηση της ισότητας στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τα μέσα ενημέρωσης και τον αθλητισμό, ενώ στοχεύει στην άρση των έμφυλων ανισοτήτων στην Υγεία.

Από την πλευρά μας ως υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, φέραμε ευνοϊκές αλλαγές στην απόδοση αδειών για ασθένεια ανήλικων τέκνων μέσα από το νόμο για το Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι δημόσιοι υπάλληλοι δικαιούνται πλέον άδεια με αποδοχές έως τέσσερις μέρες σε περίπτωση ασθένειας των παιδιών τους, η οποία άδεια προσαυξάνεται για τους πολύτεκνους και τις μονογονεϊκές οικογένειες. Επιπλέον, βρισκόμαστε σε διαρκή

συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων και επεξεργαζόμαστε από κοινού νομοθετικές παρεμβάσεις με βάση τους κανόνες που απορρέουν από την αρχή της ισότητας των φύλων.

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ ψήφισε τον νόμο για την ιθαγένεια, βάζοντας τέλος στην ομηρία των παιδιών της δεύτερης γενιάς μεταναστών και ψήφισε το διευρυμένο σύμφωνο συμβίωσης για ετερόφυλα και ομόφυλα ζευγάρια.

Παράλληλα, στη μεγάλη εικόνα, η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ διαπραγματεύεται με τους εταίρους από θέσεις αρχών για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης. Βρισκόμαστε λίγες ημέρες πριν από το Eurogroup της 20^{ης} Μαρτίου, κάνοντας όλα τα απαραίτητα βήματα για την επίτευξη μιας τεχνικής συμφωνίας, γεφυρώνοντας όποιες διαφορές απομένουν για τη δημοσιονομική πορεία μετά το 2019.

Προς την κατεύθυνση αυτή, επιδιώκουμε μια συνολική λύση που θα συμπεριλαμβάνει τα μεσοπρόθεσμα μέτρα για το χρέος, γιατί μόνο με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον· ώστε να βγει η χώρα στον δρόμο της ανάπτυξης και να αρχίσουν τα πράγματα να βρίσκουν τη σειρά τους.

Βεβαίως, φίλες και φίλοι, μπροστά σε κάθε ιστορική αναδρομή και μπροστά στην επίκληση των βασικών αρχών της ισονομίας, της ισοπολιτείας και της ανοιχτής κι ανεκτικής κοινωνίας, η απαρίθμηση πολιτικών και δράσεων υστερεί, αφήνοντας πάντα την αίσθηση μιας ανεκπλήρωτης υπόσχεσης για όσα δεν έχουμε προλάβει να κάνουμε.

Όμως, κάθε τέτοια δράση κρύβει τη σκληρή δουλειά πολλών ανθρώπων που και αγωνίζονται και αισιοδοξούν και πιστεύουν πως υπάρχει διέξοδος, δίνοντας αγώνες «εδώ και τώρα» για το «εμείς» που υπάρχει σε κάθε λεξικό του κόσμου και θα διαβαστεί στο μέλλον.

Μάνες, κόρες, εργαζόμενες, φοιτήτριες, δημιουργοί, σύντροφοι, στο σπίτι, στο γραφείο, στον δρόμο, απ' όποια θέση βρισκόμαστε, η ψυχή μας το ξέρει και δεν θα την προδώσουμε.

Σας ευχαριστώ.